

Izhaja vsak pelek.

Uredništvo in
upravnništvo:
Kopitarjeva ulica št. 6.

NAŠA MOČ

Naročnina znaša:

celoletna . . . K 4'—
pololetna . . . „ 2'—
četrtnelna . . . „ 1'—
Posamezna št. „ 0'10

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA.

Štev. 33.

V Ljubljani, dne 18. julija 1913.

Leto VIII.

Enakovrednost delavcev.

»Ne imejte vendar, bratje moji, po veri v našega poveljčane Gospoda Jezusa Kristusa nikakih ozirov na ogled osebe!«

Jakob, 2. pogl., 1. v.

Dandanes ko imamo na razpolago celo vrsto »receptov«, kako ozdraviti sedanjo zmedeno družbo in kako pripomoči do veljave delavskemu stanu, se oglašajo tudi čimdalje več »prerokov« o tej zadevi.

Socijalni demokratje trdijo, da bo dobil delavec šele tedaj popolno veljavo in enakovrednost, ko odpade zasebna lastnina. Razni narodni socijalci smatrajo veljavo narodnosti za rešitev tega vprašanja. Anarhisti pa uče, da zasije solnce pravične in popolne enakovrednosti tedaj, ko se na svetu ne bo nihče več moral pokoriti kakih postavi. Mi krščanski socijalci smo pa mnenja, da mora dobiti delavec popolnoma enakost in veljavo, kakor hitro se družba vrne h krščanstvu in po njega načelih uredi družabne razmere. Resnica je, da se končni ideali kateregakoli naziranja ne dajo popolno doseči. Zato je za katoličane posebno važno, poslušati in ubogati svetega apostola Jakoba, ki nas tako lepo poučuje ravno o tem vprašanju: »Ako na primer pride v vaš zbor mož z zlatimi prstani in v krasni obleki, pride pa tudi revež v slabi obleki, vi pa se čudite krasno oblečenemu in mu rečete: vzemi to častno mesto! Toda k revežu govorite: Ti ostani tam! ali: vsedi se tukaj poleg moje pručice! Ali ne delate s tem pristranske razlike med vami samimi in sodite po slabih načelih? Čujte, ljubi moji bratje! Ali ni izvolil Bog revežev, ki naj bodo bogati po veri in dediči kraljestva, katero je obljubil onim, ki ga ljubijo? Vi pa postopate z reveži zaničljivo. Ali niso bogataši, ki vas s silo stiskajo? Ali vas ne vlačijo oni pred sodišča? Ali ne zaničujete (žalite) s tem imena, po katerem se imenujete? Ako izpolnjujete natančno zapoved: Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe, storite prav, ako ste pa pristranski, ravnate pregrešno in postava vas smatra kot prestopnike. Ako kdo izvršuje vso postavo, prestopi pa eno samo zapoved, se zadolži (pregreši) na vsem.« Ta nauk in opomin sv. Jakoba nam priča dovolj jasno, da v krščanski družbi, katera spolnjuje zapovedi, mora imeti tu-

di delavce enakoveljavne z drugimi stanovi. Žalibog je tudi med kristjani dandanes še dovolj ljudi, ki sicer drže postav, toda prestopajo kaj radi zapoved ljubezni do bližnjega, ako je isti revež — delavskega stanu. Krasne obleke in blesteči prstani imajo le preradi prednost in se vpoštevajo nad slabejšimi suknjami. Materijalistični in brezverski kapitalizem je vrgel senco tudi na kristjane. To vidimo osobito na Ogrskem, kjer so zakonito vpeljali enako volilno pravico na ta način, da dobi delavec le tedaj pravico voliti, ako to hoče njegov delodajalec. To se pravi še več kot postaviti delavcem v zboru pručico za vrata, kjer naj bi bil zanje primeren prostor. Toda ljudje, ki tako delajo, žive v veliki zmoti. Krščanska načela nimajo pri teh zmotah ničesar opraviti. Vsak človek, ki pošteno živi in opravlja svoje delo, je enakovreden in enakopotreben član družbe. Zato mu pa gre po pravici tudi enakopravnost z drugimi državljani. Ako smo enaki pred Bogom, moramo biti tudi enaki pred ljudmi. Zaradi tega naj bi prišel vsak delavec do spoznanja, da človekova sreča ni toliko odvisna od raznih »receptov«, ki jih ponujajo svobodomiselnih družabnih zdravnikov, temveč da mu dajejo edino krščanska načela resnično veljavo in enakovrednost z drugimi sloji. Zato je pa v boju za enakost delavskega stanu v sedanji brezverski družbi nujna potrebna organizacija, ki sloni na trdnih temeljih krščanske pravičnosti in ljubezni do bližnjega. Le tedaj ko bo človek v človeku videl res brata in bo z njim tudi tako postopal, se bodo na celi črti uresničile naše zahteve. Zaradi tega pa ne verujemo krivim prerokom, ki hočejo le naš denar in naše delo za nji htemne, nejasne namene. Osobito socijalna demokracija hoče biti zaščitnica delavstva, kljub temu, da klanja svoja kolena po potrebi pred zlatim letom kapitalizma:

»Oj zlati teliček,
Ti naš si božiček;
Pred tabo klečimo,
In tebe slavimo!«

Ne, ne! Za slovenskega krščanskega delavca, ki hoče biti enakopraven in enakovreden z drugimi stanovi, v teh vrstah ni prostora. Zato naj skuša vsakdo, da se čimprej skaže predsedniku Jugoslovanske strokovne zveze in postane rajši dober član. S tem bode najbolje pokazal delavsko zavest in

zdravo pamet, ki je posebno dandanes delavskemu stanu in njega napredku tako zelo nujno potrebna. Le v krščanski, na temelju ljubezni do Boga in bližnjega sloneči organizaciji, je bodočnost delavstva.

Svoboda, enakost in bratstvo
V križu le se nam bleste;
V križu je svoboda naša,
Enakost, bratstvo nje sestre!

Jugoslovan. Strokovna Zveza.

Nova plačilnica J. S. Z. se je to nedeljo ustanovila v Preski. Na ustanovnem shodu sta poročala duhovni svetnik Brence in delavski tajnik Mejač.

Izpremembo pravil J. S. Z., sklenjeno na letošnji glavni skupščini J. S. Z., je notranje ministrstvo odobrilo. Po izpremenjenih pravilih bodo smele organizacije J. S. Z. prirejati tudi veselice in gledališke predstave. Mi Slovenci smo mal narod, zato tudi ne kaže, da se preveč cepijo delavske sile. Predvsem je potrebna in mora ostati J. S. Z. strokovna, stanovska, delavska organizacija. S tem pa, če skrbje organizacije J. S. Z. tudi za pošteno zabavo svojim članom, skrbje, da delavstvo ne bo na več strani svojih krvavih novičev metalo. Glavna skupščina J. S. Z. bo odslej vsaki dve leti. To se je moralno ukreniti, ker glavna skupščina precej denarja stane. Ta denar, ki se bo eno leto prihranil, se bo uspešno za agitacijo porabil. Uvede se po organizacijah J. S. Z. tudi zaupništvo. O zaupništvu bomo še v našem listu razpravljali. Načelstvo J. S. Z. razpošlje v kratkem svojim organizacijam natisnjene izpremembe pravil, ki se bodo tako natisnile, da ne bo treba pravil preplepati, marveč da se bodo kar že sedanjim članskim knjižicam prilepile. Vodstva naših skupin in plačilnic naj pa tudi vse pripravijo, da bodo izpremenjena pravila takoj, ko se jim dopoljujejo, tudi izvedla.

Shodi. § 30. pravil J. S. Z. določa: Skupine imajo vsaj četrtnelno svoje shode. Vsa vodstva skupin in zaupniki plačilnic naj to res vpoštevajo in izpeljujejo.

Sava. Na shodu dne 13. julija v Delavskem domu nam je govoril gosp. Jos. vitez Pogačnik jako poljudno in lahko umljivo o državnem zboru ter o moči raznih ministrstev, ki jo imajo do istega. Zato gre tako težko. Dalje o vo-

jaštvu, davkih, jugoslovanskem vprašanju ter o zunanji politiki. Omenjal je tudi novo šolo na Jesenicah. Za svoj enourni govor je žel burno pohvalo. Nato govori g. župnik Skubic o liberalnem časopisju, ki tako umazano-lažnjivo piše o naši stranki. Zato velja naš boj proti liberalnemu in za naše časopisje. Povabi tudi nas vse na četrti katoliški shod v Ljubljano. Na shodu se prebere tudi resolucija, v kateri se izraža neomajno zaupanje poslancem S. L. S., zlasti našemu načelniku dr. Šusteršiču, ki je bila z velikim odobravanjem sprejeta. Pohvalno omenjamo, da da se je shoda udeležilo tudi naše žensstvo. Le tako naprej!

Jesenice. Mi ga pihnemo, tako se je izrazila neka dama, pa ne Kaučiča Theimer, dne 4. t. m. v nekem uradu na Jesenicah nasproti otroškemu vrtcu, ko je bila zastava razobešena, češ, mi liberalci ga pihnemo na Jesenicah, ki plačujemo davek. Tega pa ni povedala dotična dama, kako so ga pihnili Ciril-Metodariji na Javorniku na sv. Petra in Pavla dan. Nam je še znano, kdo je prodal odhodu jaguje in kako ga je na dražbi nazaj dobil. Je pa tudi sam odbornik, zato vas prosimo, sporočite še, kako ga pihnate. Če bi ga klerikalci tako pihnili, bil bi jih že znani ovaduh dal državnemu pravdniku. Sedaj pa ni potreba, saj je ta pih prišel v navado, mi ga pa vam privoščimo.

Sava. Ker se člani Strokovnega društva več let zaporedoma udeležijo katoliškega shoda, zato vabimo tem potom vse člane Strokovnega društva, da se letos udeležijo 4. katoliškega shoda vsaj v nedeljo, dne 24. avgusta v Ljubljani. Javi naj se vsak precej ali pri Strokovnem društvu ali pa v župnijski pisarni na Jesenicah. Vstopnina je eno krono, vlak pa polovično ceno. Torej letos na 4. katoliški shod.

Za Ljubljance.

Stanovanja za goste katoliškega shoda, ki bo v Ljubljani od 23. do 27. avgusta, nabira pripravljalni odbor. Prosimo, naj pri tem pomaga pripravljalnemu odboru vsak bralec in vsaka bralka našega lista v Ljubljani in najbližji okolici. Opozorite na to svoje znanke, posebno gospodinje, ki imajo med šolskim letom na stanovanjih di-jake ter takoj naznanite stanovanja in plačilne pogoje ali je brezplačno ali pod kako ceno se odstopi svojemu župnemu uradu ali pa pisarni »Jugoslovanske Strokovne Zveze« v Ljudskem Domu v nedeljo, dne 20. t. m., od 10. do

J. Jørgensen: Naša ljuba Gospa Danska.

Tako je govoril in molil sv. Frančišek in ko je utihnil, so mnogi jokali ginjenja in veselja. Tako ljubeznivo in dragoceno se jim je zdelo evangelijsko uboštvo, da so vsi prosili sv. Frančiška, da bi smeli od tega trenutka naprej hoditi za njim. In čisto spredaj med njimi, ki so klečali in prosili, je klečal in prosil bogati gospod Lucchesio; odpel je težko zlato verižico za vratom in dragoceni pas in vse položil k nogam svetnikovim in rekel: »Vzemi, oče, in daj ubogim in dovoli mi, da bom ubog kot ti!«

Tedaj je sv. Frančišek milo pogledal bogatega moža in mu dejal:

»Vstani, Lucchesio! Zdaj te poznam! Prej te nisem poznal!«

Lucchesio je vstal in ko se je ozrl, je zagledal svojo ženo Bonadonno. Ko ni bilo nikogar kupovat, je zaprla prodajalno in šla za drugimi. Odložila je svoje prstane, uhanje in verižice ter jih položila pred sv. Frančiška in rekla: »Oče, vzemi to nečimerno malovrednost, s katero sem žalila Kristusa in njegovo ubožce, in dovoli mi, da hodim za tebo!«

Toda svetnik božji Frančišek je še bolj mirno pogledal oba in rekel:

»Ne, ne tako! Vsi se vrnite domov v svoje iše! Kajti že dolgo sem pre-

mišljeval, kako bi ustanovil red, v katerem bi bili tudi omoženi in drugi, ki žive zunaj v svetu in bi služili Bogu v popolnosti in rešili svojo dušo.«

Tako je ustanovil sv. Frančišek red izpreobrnjenja in Lucchesio in Bonadonna sta prva vstopila vanj. Vse svoje premoženje sta razdelila med uboge in sta živela v strahu božjem, v usmiljenju in odpovedi. Tako sta se rešila s pomočjo sv. Frančiška iz zanj posvetnosti in se izročila v naročje Kristanu, ki naj bo hvaljen in čiščen na vse vekov veke. Amen.

XIX.

»Zakaj ste hoteli to lepo legendo prebrati meni sami?« je vprašala Elza Wiig, ko je Herman Ronge umolknil.

Sedela sta v mali sobici novega stanovanja. Ko se je Wiig poslovil iz protestantske duhovske službe, sta se naselila s sestro daleč v predmestju. — Elza je polna začudenja uprla svoje jasne, modre oči v mladega moža.

»Gospica Wiig,« je dejal Herman Ronge in zaeno globoko zadihal kakor bi iskal novega poguma. »Vi veste, da sem še pred kratkim imel vsemogoče visoke misli in velike načrte. Hotel sem iti v samostan, ustanoviti red, družbo menihov, ki bi prenovila svet... Takrat sem spoznal, da sem bil predvsem sam, ki sem potreboval prenovljenja — in tako je gotovo tudi še zdaj...«

Takrat ste mi vi pisali in, me prosili pomoči v stiski, in nisem vam mogel pomagati. Od takrat ste bili tako dobri in jaz sem bil tako srečen, da sem slisal iz vaših ust, da sem vam pomagal. Zdaj prihajam jaz k vam in vas prosim neskončno večje dobrote.

Vi veste, da je moj oče star in da morda ni več daleč čas, ko bom sam moral prevzeti vsen njegove velike opravke. Toda vi ne veste, kako slabo voljo, kako nestalno srce imam, kak omahljiv človek sem jaz. Ne morem sam prenašati bremena in vročine dneva. Za redovniško življenje nisem bil sposoben, toda tudi ne morem gledati v prihodnost brez tolažbe in podpore kakega drugega človeka, brez ljubeznivega sveta in pravične pomoči. Navsezadnje bi bil mir moje duše vendarle strit; vnovič bi začel iskati poln nemira tolažbe v svetu in bil bi v večji nevarnosti kakor poprej. Oh, saj se le predobro poznam!

Zato vas prosim, ljuba, ljuba gospica Wiig, da mi pridete na pomoč in mi pomagate. Prosim vas, naj hodim ob vaši strani po poti pokore in usmiljenosti, po poti, ki jo je sveti Frančišek pokazal Lucchesiju in Bonadonni. Bodite mi vi to, kar se pravi bona donna, dobra žena, bodite moja trdna žena, moja soproga!«

Pri zadnjih besedah se je Herman Ronge zgrudil na kolena; s sklonjeno

glavo je klečal ob Elzinih nogah. Ves svet okoli mu je izginil in videl je samo eno, da je v tem trenutku njegovo življenje na tehtnici. Zdelo se mu je, kakor bi minevale dolge minute.

Tedaj je začutil roko, ki ga je lahno pogladila in glas tako mil, da ga je komaj čul:

»Moj ubogi, ljubi prijatelj! Moj dobri prijatelj!«

Trenutek pozneje sta stala pred Niels Wügom. Solze so se jima še lesketale v očeh, toda z njunih obrazov je odseval tih, smahljajoč mir globoke sreče.

»Zdaj naju ne boš mogel poročiti,« je dejal Herman, poln šale in mladostne živahnosti. »Ne boš naju mogel ne, svak.«

»Ne, kajti sedem let bi ne hotela čakati,« je odvrnil ta smehljajočega obraza.

»Sedem let?«

»Ali toliko časa ne moreš postati duhovnik?«

V tem trenutku je potsalo tiho in slovesno v sobi. Nato je sestra objela brata in ga poljubila na čelo.

»Ljubi Niels,« je vskliknila polna ginjenosti.

In predno se je mogel Niels Wüg ubraniti, je prijel Herman Ronge njegovo roko in jo poljubil.

»To že naprej,« je rekel.

12. ure dopoldne in od ponedeljka, dne 21. julija, do sobote dne 26. julija od 6. do 8. ure zvečer. Potrebujemo posebno mnogo brezplačnih postelj za **drage brate hrvaške in češke delavce in pa za drage slovenske delavce iz Nemčije, ki tudi s svojimi zastavami prihitijo na katoliški shod v Ljubljano!** V vsakem stanovanju se ob dobri volji da dobiti nekoliko prostora za goste. Zato storite takoj vse, da pridobite milim gostom kolikor mogoče prenočišč. Potrudimo se vsi, da bodo gostom ure, ki jih prežive med nami, nad vse prijetne!

Avstrijska krščanska strokovna društva l. 1912.

Strokovna komisija nemških krščanskih strokovnih organizacij v Avstriji objavlja poročilo o razvoju krščanskih strokovnih organizacij v Avstriji leta 1912. To poročilo se nam zdi tako važno, da je neprekinjeno objavimo in velja tako za oddelek J. S. Z. in za oddelek »Glasnik« našega lista, ker obsega tako podatke o J. S. Z. kakor tudi podatke o Avstrijski krščanski tobačni delavski zvezi, katere nemško glasilo to poročilo tudi dobesedno objavlja. Poročilo slove:

Poročilo o razvoju avstrijskih krščanskih strokovnih društev v letu 1912 se objavlja, ko se vedno hujše čutijo posledice krize, ki traja zdaj že skoraj eno leto. Učinek krize se pojavlja tudi v tem poročilu. Strokovno gibanje je zelo podvrženo razmeram na gospodarskem trgu. Kaže se v tem, da poskočijo podpore brezposelnim članom in da delavstvo radi znižanih plač, radi skrajšanega delovnega časa, radi brezposelnosti in ker se boji delo izgubiti, ne pristopa strokovnim organizacijam. Če so kljub temu krščanska strokovna društva zaključila kljub vojski na Balkanu z večjim številom članov, to dokazuje, da stojijo na zdravem temelju. Seveda, kar je glede na višje število članov prvo polletje obetalo, drugo ni držalo. Ugoden gospodarski položaj do balkanske vojske je bil tudi ugoden za napredek delovnih strokovnih organizacij. Tudi krščanskim strokovnim društvom je veliko novih članov zato pristopilo. Če bi bil ugoden gospodarski položaj obstajal celo leto in naj bi ne bil nastal negotov političen položaj, bi bila krščan. strokovna društva brez vsakega dvoma še veliko bolj napredovala.

Centralni komisiji je koncem leta 1912 pripadalo 29 organizacij s 44.603 člani. Razmerje s poljsko strokovno zvezo se je radi političnih razmer nekoliko zrahljalo, a poklene skupine so že prejšnjemu priključene osrednji strokovni komisiji. Centralni komisiji ni še priključenih več nemških krajnih strokovnih organizacij s 5881 člani, tudi nista priključeni osrednji komisiji dve češki strokovni zvezi in Jugoslovanska Strokovna Zveza, dasi vladajo z J. S. Z. prijateljski odnosi. Avstrijski krščanski tobačni delavski zvezi je priključena organizacija čeških krščanskih tobačnih delavcev kot zveza. Češki strokovni zvezi štejeta 25.911, jugoslovanska krščanska društva 6014 članov. Koncem leta 1912 je bilo v krščanskih strokovnih organizacijah organiziranih 82.459 članov, ki se tako-le porazdeljujejo:

XX.

Kmalu sta bila Herman Ronge in njegova nevesta sprejeta v tretji red sv. Frančiška.

Kakor sv. Benediktu, pravtako je bil sv. Frančišku mir velika beseda. Mir z Bogom in pravi veri, mir v srečo po evangelijskem uboštvi, mir med ljudmi z ljubeznijo in dobrotljivostjo. Zato sta Herman Ronge in Elza Wüg obljubila pred božjim oltarjem, da bosta izpolnjevala vse verske dolžnosti, se odpovedala posvetnemu blesku in živela v duhu uboštva in pokore, hranila medsebojno ljubezen in povsod, kjer bo mogoče, tolažila prepir in prinašala mir.

Iz mašnikov roke sta prejela frančiškansko obleko — škapulir iz sivga, ostrega sukna in vrvice s tremi vozli v čast sv. Trojice. Prekrasne so molitve tega obreda. Končno jima je izročil duhovnik kakor pri krstu — gorečo svečo s sklepnimi besedami:

»Prejmita luč Kristusovo v znamenje vajine neumrjivosti, da bosta mrtva za svet, živela Kristusu in se mogla varovati vseh dejanj teme. Vstanita od mrtvih in Kristus naj vama sveti!«

Lepa slovesnost je bila končana in bližajoča se zveza Hermana Ronge z Elzo Wüg je bila blagoslovljena z močnim blagoslovom velikega svetni-

Razpredelnica 1. Razdelitev članov po poklicih.

Poklic	Osrednji komisiji priključene organizacije	Slovenske organizacije	Izven centralne komisije	Češke organizacije	Nemške organizacije	Skupaj
1 Peki	2495	—	—	—	—	2495
2 Stavbno in kamno delavstvo	800	—	879	—	—	1679
3 Rudarsko in solinsko delavstvo	2125	62	979	—	—	3166
4 Okrajni cestarji	—	—	—	2000	2000	9411
5 Železničarji	9411	—	88	—	—	9499
6 Mesarji in prekajevalci	1275	—	—	—	—	1275
7 Gostilničarsko osebje	750	—	—	1597	2347	632
8 Grafične obrti	78	—	74	480	—	—
9 Trgovsko pomožno in prometno osebje	1648	—	—	230	1878	—
10 Hišni uslužbenci	—	360	2216	—	—	2576
11 Lesno delavstvo	2390	397	1906	—	—	4693
12 Bolniški strežniki	143	—	—	—	—	143
13 Poljedelsko delavstvo	325	—	2479	—	—	2804
14 Usnarji	525	150	715	—	—	1390
15 Kovinarji	1554	140	1434	—	—	3128
16 Popirno in kemično delavstvo	480	639	—	—	—	1119
17 Krojači	595	—	1038	—	—	1633
18 Mestni uslužbenci	2733	—	—	594	3327	—
19 Tobačno delavstvo	6576	1500	546	—	—	8622
20 Telefonsko delavstvo	193	—	—	—	—	193
21 Tekstilno delavstvo	10003	210	3633	980	14826	—
22 Druge stroke	554	2556	9924	—	13034	—
	44653	6014	25911	5881	82459	

Kljub neugodnemu gospodarskemu položaju so se tudi lani blagajniške razmere izboljšale. Razvidi se stanje blagajne iz razpredelnice 4 do 7. Dohodki in izdatki so znašali zadnja tri leta:

Dohodki:	Izdatki:
1910 K 678.361·14	1910 K 474.485·22
1911 „ 736.029·72	1911 „ 501.551·99
1912 „ 824.707·41	1912 „ 564.120·45

Dohodki so torej poskočili za 88 tisoč 677 kron 69 vin. ali za 12·03 odstot., izdatki pa za 62.568 K, ali pa 12·47 odstotkov.

Premoženje je znašalo: leta 1910 255.399 K 39 vin., leta 1911 303.786 K 4 vin., leta 1912 345.719 K 66 vin. Premoženje se je torej povečalo za 41.939 kron 62 vin. ali za 13·8 odstot.

Leta 1912. so iznašali dohodki:

Pristopnine	K 6.783·49
Prispevki	533.216·67
Drugi dohodki	50.229·54
Skupaj	K 590.229·70

Izdatki so iznašali:

Stavkarske in podpore masreglovan- glovanem	K 47.466·64
Brezposelne podpore	59.454·41
Popotne podpore	33.291·07
Pravno varstvo	15.441·92
Bolniške podpore	100.634·77
Druge podpore	43.143·35
Skupaj	K 269.432·16

Drugi izdatki:

Zvezina glasila, knjižnice itd.	K 82.004·84
Deleži krajnih skupin	50.125·40
Agitacija in prispevki osrednji komisiji	50.812·60
Osebnna uprava	56.804·65
Stvarna uprava	54.940·80
Skupaj	K 294.688·29

ka. Tu se je Ronge spomnil že davno pretekle noči, ko sta nekoč stopala s Koch-Jensenom domov od neke civilne poroke. Zdaj je pripovedoval svoji nevesti in oba sta se zgrozila pred solnčnojasnimi višavami vere in brezupnim prepadom človeških zmot.

»Koliko bolj srečna dva kakor ti-sočeri in desetisočeri drugi!« je rekel Herman Ronge. »Pomisli, da bom zdaj resnično dosegel, kar se mi je smehljalo v daljavi kakor lepa slika, da bo moj zakon tak kakor očetov v starih časih: hiša miru, temelj družbe, hiša božja! Oh, ljuba moja, kako sva srečna, kako sem ti hvaležen in kako morava biti oba hvaležna Bogu!«

In sredi umazane kopenhagenske ceste, pod milim, jasnim zgodnjepomladanskim nebom sta čutila ta dva mlada kristjana, da ju blagoslovlja Bog s toplimi, čistimi solničnimi žarki . . .

S pomladjo se je bližala tudi poroka in končno je prišel slovesni zadnji dan. Solnce, ki je neprenehoma sijalo več tednov zapored, se je ravno to jutro skrivalo za oblake in nebo je bilo naenkrat mrzlo in oblačno. Herman Ronge ni mogel ostati doma; vse je bilo že pripravljeno; starši in Niels so oskrbeli, kar je bilo še treba — on je odšel iz mesta v gozd.

Na člana odpade od dohodkov:

Leta 1912.	K 13·20
„ 1911.	11·82
„ 1910.	11·28

Od premoženja glavnih blagajn odpade na člana:

Leta 1912.	K 5·73
„ 1911.	5·23
„ 1910.	4·10

Razpredelnica 2.

Člani po posameznih deželah.

Dežela	Osrednji komisiji priključene organizacije	Slovenske organizacije	Izven centralne komisije	Češke organizacije	Nemške organizacije	Skupaj
1 Dunaj	11876	—	1070	1650	14596	—
2 Nižja Avstrija izvenzemski Dunaj	3137	—	—	2237	5374	—
3 Češko	3488	—	8000	280	11768	—
4 Moravsko	3195	—	15456	70	18721	—
5 Šlezija	3216	—	1385	161	4762	—
6 Zgornja Avstrija	5021	—	—	95	5116	—
7 Solnograško	1217	—	—	39	1246	—
8 Štajersko	1217	200	—	197	1614	—
9 Koroško	291	—	—	21	312	—
10 Kranjsko	1647	5814	—	—	7461	—
11 Tirolsko	4080	—	—	25	4105	—
12 Predarlško	723	—	—	1010	1733	—
13 Dalmacija, Istra, Primorsko	698	—	—	55	753	—
14 Galicija, Bukovina	4311	—	—	—	4311	—
15 Druge dežele	536	—	—	41	536	—
	44653	6014	25911	5881	82459	

Od skupnega premoženja odpade na člana:

Leta 1912.	K 7·60
„ 1911.	6·73
„ 1910.	5·49

Na podpore odpade 47·76% izdatkov, za zvezina glasila in knjižnice 14·53%, agitacija in uprava 28·81%.

Na vsakega posameznega člana je odpadlo na podpore leta 1912. K 5·80, leta 1911. K 5·13 in leta 1910. K 4·94.

Leta 1912. se podpore porazdele na vsakega člana takole:

Štrajkarske in podpore masreglovan- cem	K 1·02
Podpore brezposelnim	1·28
Popotna podpora	0·07
Pravno varstvo	0·35
Bolniška podpora	2·16
Druge podpore	0·92
Skupaj	K 5·80

Izobrazba:

Zvezina glasila, knjižnice itd.	K 1·76
Deleži krajnih skupin	1·08
Agitacija in prispevki central. komisiji	1·09
Osebnna uprava	1·22
Stvarna uprava	1·48
Skupaj	K 4·57

Razpredelnica 3.

Izpremembe članov v organizacijah, ki so zvezane v osrednji komisiji.

	Organizacija	Osrednja organizacija	Krajna organizacija	Število kraj- nih skupin 31. dec. 1912	Število članov 31. dec. 1912	Pristopilo	Odpadlo	Število članov 31. decembra 1912		
								moški	ženske	Skupaj
Centralne organizacije:										
1	Peki	1	—	14	2333	77	—	2410	—	2410
2	Stavbno in kamno delavstvo	1	—	27	855	—	55	794	6	800
3	Rudarsko in solinsko delavstvo	1	—	19	1038	107	—	1133	12	1145
4	Železničarji	1	—	230	8832	579	—	9402	9	9411
5	Gostilniško osebje	1	—	16	950	—	200	750	—	750
6	Trgovsko pomožno in prometno osebje	1	—	13	746	113	—	787	—	787
7	Lesno delavstvo	1	—	61	2008	6	—	2011	3	2014
8	Bolniški strežniki	1	—	3	130	13	—	—	143	143
9	Usnarji	1	—	23	438	87	—	520	5	525
10	Kočijaži	1	—	6	625	150	—	775	—	775
11	Kovinarji	1	—	43	1158	—	90	1037	31	1068
12	Papirno in kemično delavstvo	1	—	11	426	54	—	381	99	480
13	Krojači	1	—	26	519	76	—	455	140	595
14	Tobačno delavstvo	1	—	18	6075	—	45	471	5559	6030
15	Telefonsko delavstvo	1	—	4	312	—	119	193	—	193
16	Tekstilno delavstvo	1	—	142	10032	—	29	5792	4211	10003
17	Druge organizacije	5	—	26	699	—	53	554	62	616
	Skupaj	21	—	682	37104	1276	633	27465	10280	37745
Lokalne organizacije:										
18	Prekajevalci	—	1	3	1007	—	12	995	—	995
19	Poljedelsko delavstvo	—	1	14	433	—	108	235	90	325
20	Poljska strokovna zveza	—	1	44	3010	—	190	2400	420	2820
21	Cestarji	—	1	31	1600	870	—	2467	3	2470
22	Druge organizacije	—	4	7	245	3	—	210	38	298
	Skupaj	—	8	99	6295	873	310	6307	551	6858
		21	8	781	43399	2149	945	33772	10831	44653

Glasnik

Avstrijske krščanske tobačne delavske zveze.

Odbor Podpornega društva delavcev in delavk ljubljanske tobačne tvornice vabi tobačno delavstvo k sveti maši, ki se bo v soboto zjutraj darovala za rajnega blagajnika našega društva v križevniški cerkvi. Prosimo, naj se tobačno delavstvo svete maše v obilnem številu udeleži.

Okno v svet.

Papir iz trave. V celi severni Afriki, od Maroka do Rdečega morja, zlasti pa v notranjosti Tripolisa, raste v velikih množinah trava »esparto«, ki je podobna naši bodalici. Domačini so doslej to travo rabili le za pletarska dela, to je košare, vrvi i. dr. ter je

O stavekah in v mezdni gibanjih se za lani ne poroča. Organizacije namreč še ne morejo vseh potrebnih podatkov predelati, da se zadobi prava slika. Leta 1912 so bila krščanska strokovna društva udeležena pri 106 plačilnih gibanjih, 32 jih je dovedlo v stavko, 5 do izključitve od dela. 39 gibanj se je samostojno izvedlo, 62 pa v zvezi z drugimi organizacijami. V 50 slučajih je bila večina udeležencev krščansko organizirana. Mezdni gibanj se je udeleževalo 8204 člani, štrajkov 1063, izključenih od dela je pa bilo 2295 članov. Stavkalo se je v 23 slučajih, in sicer radi znižanja dela v 3, v 12 slučajih so se višje plače zahtevale, v 2 slučajih, da se odvrne poslabšanje. Stavke so se končale v 2 slučajih uspešno, v 11 slučajih z delnim uspehom, v 2 slučajih se je brez uspeha stavkalo. Izključitev od dela je bila v 1 slučaju uspešna, v 3 slučajih deloma uspešna, v enem slučaju pa za delavstvo brezuspešna. Tarifnih pogodb se je sklenilo 33, 69 mezdni gibanj se je končalo mirno. Krščanska strokovna društva so dosegla za državno delavstvo znatne uspehe. Zveza za delavstvo v rudnikih in solinah je izposlovala 600.000 kron izboljšanj. Krščanska lesna zveza je izposlovala, da se je delo državnih gozdnih delavcev tedensko za 3 ure znižalo; 200 gozdnim delavcem so se tedenske plače za 1 K 20 vin. povečale. Tobačna zveza je dosegla uspeh, ker se je dosegla večletna želja, da se dovoli porodnicam obvezen dopust.

Po delu krščanskih strokovnih zvez so se članom plače za poldrug milijon kron povečale, delo pa za 25.000 ur na leto skrajšalo.

Strokovni listi leta 1912.

	Izhajajo mesečno :
Der christliche Gewerkschafter . . .	dvakrat
Der Bäckerarbeiter	„
Österreichische Salinen- und Berg- arbeiter-Zeitung	„
Einigkeit	enkrat
Österr.-Ung. Eisenbahner-Zeitung . . .	dvakrat
Allg. österr. Fuhrwerks-Zeitung . . .	„
Gastgewerbliches Zentralorgan	„
Holzarbeiter-Zeitung	14 dnevno
Metallarbeiter-Zeitung	dvakrat
Das gleiche Recht	enkrat
Fachblatt der Tabakarbeiter	dvakrat
Textilarbeiter-Zeitung	tedensko
Zentralorgan	enkrat
Mišl Robotnica	14 dnevno
Robotnik hrščćććććććććććććććććććć	dvakrat
Glasnik	tedensko
Naša Moć	„

visoko. Papir, ki so ga za poizkušnjo napravili iz te trave, je izvrsten in vsled dolgih travnih vlaken skoro neraztrgljiv. Seveda pa bi bil ta papir tudi silno drag, če bi se izvažala na Anglesko surova trava. Zato namerava angleška kolonialna vlada poizkusiti z zgradbo papirnice v Ugandi.

Kako Nathan Rim »modernizira«. Znani judovski prostozidar Nathan, župan rimskega mesta, napenja vse sile, da bi v najkrajšem času Rim »moderniziral« in ga opopal vseh starinskih posebnosti in lepote. Napraviti hoče iz mesta dolgočasno mrežo pravokotno tekočih ulic in cest z brezizraznimi stanovanjskimi kosarnami. Tako hoče spakirati večno mesto. Svet se je začel zanimati za njegove vandalske načrte in veliki svetovni listi, ki Nathanu sicer niso nenaklonjeni, svare pred takim početjem. Pomagalo pa menda ne bo nič.

Češko šolstvo v Šleziji. Večletni boj hruševskih Čehov (Hruševa leži tik ob avstrijsko - nemški meji), da bi bila podeljena tamošnji češki ljudski šoli, ki jo vzdržuje Osrednja Šolska Matica, pravica javnosti, je bil zmagovit. Šlezijški deželni šolski svet je dne 18. t. m. sklenil, podeliti omenjeni šoli pravico javnosti. Čehi so skozi celih sedem let prosili in moledevali in delali na vse kriplje in z vsemi dovoljenimi sredstvi, da bi se jim njih želja izpolnila. Pa vse zastonj. Šele poslednji šolski štrajki, ki so pretili postati velik kulturni škandal avstrijske vlade, so prisilili vlado, da je Čehom ugodila. Sicer pa ne bo vlada izkazala Čehom s tem nobene milosti, ampak jim bo samo dala, kar jim je po božji in človeški pravici dolžna. Hruševski občinski zastop z vladno namero vsakako ne bo zadovoljen in se bo pritožil na upravno sodišče, ki pa naposled ne more ničesar drugega narediti, nego sklep šlezijškega deželnega šolskega sveta potrditi.

Dinamit se je vnel v železniškem skladišču v Euritvi v Južni Ameriki in porušil celo poslopje. Pod razvalinami je menda ostalo mrtvih 50 oseb. Prebivalstvo je v silnem strahu begalo semintja.

Izdajatelj in odgovorni urednik **Miha Moškerc**
Tisk Katoliške Tiskarne.

Kupujte le vžigalice: V korist obmejnim Slovencem!

Pristopajte k Jugoslovan. Strokovni Zvezi!

Pri zgradbi nove šole na Jesenicah se sprejme takoj več delavcev in zidarjev.

Sprejme se tudi knjigovodja, ki bi bil zmožen slovenskega in tudi nekoliko laškega jezika ter da bi se razumel nekoliko na stavbinska dela. — Pojasnila dajeta podjetnika **Valli & Regovec**.

Trajno delo dobi več sto delavcev in delavk

v starosti od 16. do 42. leta pri podjetniku A. Šuligoj, premogokop v Trbovljah, Stajersko.

Plača za moške na dan 3 K do 3 K 30 vin, v akordu tudi 5 K in več.

Plača za ženske na dan 2 K do 2 K 30 vin, v akordu tudi 3 K in čez.

Delo je vzunaj in traja 10 ur na dan.

A. ŽIBERT, Ljubljana
Prešernova ulica
priporoča svojo
**veliko zalogo čevljev do-
mačega izdelka**

Koroško! CELOVEC! Koroško!

Edino slovensko narodno podjetje!
Hotel TRABESINGER v Celovcu
Velikovška cesta št. 5.

Podpisana voditeljica »Hotela Trabesinger« se v ljubeznivo priporoča vsem velečlenim slovenskim in slovanskim gostom, ki prenočujejo ali več časa ostanejo v Celovcu.

V hotelu se dobe lepe, snažne sobe po primerni ceni; nudi se izborna kuhinja in zamenljivo pristna in dobra vina iz slovenskih gor. Na razpolago je tudi kegljišče poleg senčnega vrta. V hotelu Trabesinger dobi vsak dan, posebno pa v sredah, prijetno slovensko družbo.

Slovenici, ustavljajte se samo v edino slovenski narodni gostilni »Hotel Trabesinger« v Celovcu, kjer boste vedno dobro postreženi.

Za mnogobrojen obisk se priporoča voditeljica hotela

Leon Alojzija.

Tovarne za asbestškrilj »ZENIT«

družba z om. zav. **Mor. Žumberk**
dobavljajo najboljši in najcenejši

krovski material

Zastopnik: **ZAJEC & HORN, Ljubljana, Dunajska cesta 73**

Solidno izdelane
dežnike in solnčnike
priporoča
po najnižjih cenah
L. Mikusch, Ljubljana,
Mestni trg št. 15.

Bogata zaloga ženskih ročnih del in zraven spadajočih potrebščin.
F. Meršol LJUBLJANA
Mestni trg 18.
Trgovina z modnim in drobnim blagom.
Velika izber vezenin, čipk, rokavio, nogavio, otroške obleke in perila, pasov, predpasnikov, žepnih robov, ovratnikov, zavratnic, volne, bombaža, sukanca itd.
Predtiskanje in vezenje monogramov in vsakovrstnih drugih risb.

Pozor, slovenska delavska društva!
Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni trgovini
Janko Češnik
(Pri Češniku) **LJUBLJANA**
Lingarjeva ulica - Stritarjeva ulica
v kateri dobite vedno v veliki izbiri najnovejše blago za ženska in moška oblačila.
Postrežba poštena in zanesljiva.

Razširjajte med delavstvom Vaše glasilo
„Našo Moč“.

*Pravi: Franck's kavnim mlinčkom
najbolji pridatek za kavo!*

sl ba y 2806, 1:1114

Tovarniška znamka.

— 116 —

obrotnemu oblastvu, še predno je le-ta delo pričel ali vsaj istočasno s pričetkom obrtovanja. Pri rokodelskih obrtih se mora naznanitvi obenem priložiti v smislu § 14. o. r. dokaz o namestnikovi oziroma zakupnikovi sposobnosti.

Pri koncesijoniranih obrtih ne sme od lastnika nastavljeni namestnik, oziroma zakupnik prej pričeti obrtovanja, dokler ni na lastnikovo prošnjo za odobritev namestnika, oziroma zakupnika obrtno oblastvo dovolilo, da se sme obrt vršiti po dotičnem namestniku, oziroma zakupniku.

Opustitev naznanitev in prekasna naznanitev, da se je nastavlil namestnik, oziroma zakupnik, se kaznuje pri svobodnih in rokodelskih obrtih po § 131. o. r., toda kaznuje se samo lastnik obrta. Pri koncesijoniranih obrtih se kaznujeta zaradi nenaznanitve oba, in sicer lastnik po § 131. o. r., namestnik, oziroma zakupnik pa po § 132. o. r., črka a). — Ako se je naznanitev pri svobodnih in rokodelskih obrtih opustila iz namena, da bi se premoštilo oblastveno nadzorstvo, kaznujeta se tudi oba, lastnik po § 133. o. r., črka c), namestnik, oziroma zakupnik pa po § 132. o. r., črka a).

Ako obrtno oblastvo ne dovoli, da bi se dal kak koncesijoniran obrt v zakup, ima pravico do priziva samo lastnik obrta. (Ukaz ministrstva za notranje stvari 14. decembra 1884, št. 19.833.)

Kadar se da kak obrt v zakup, in ako se za zunanjo zaznambo, obrtvališča ali stanovanja sploh rabi kako ime, tedaj naj se vselej rabi zakupnikovo. Zakupnikovo ime se mora rabiti tudi takrat, kadar je bilo v zakupni pogodbi dogovorjeno, da se ima rabiti ime lastnikovo. (Ukaz trg. min. 18. julija 1890, št. 7289.)

Določbe § 55. o. r. veljajo za take obrtnike, ki bi se sicer smeli sami osebno baviti z obrtovanjem, pa iz kakršnegakoli vzroka raje nastavijo namestnika ali pa dajo obrt v zakup. Za nekatere slučaje pa zahteva zakon izrecno, da je nastaviti namestnika, oziroma zakupnika, in sicer:

1. Kadar se obrt vrši na račun osebe, ki nima pravice svobodno upravljati svoje premoženje (§ 2. o. r., odst. 2.).

2. Kadar se obrt vrši na račun pravne osebe (§ 3. o. r.).

3. Kadar se obrt po obrtnikovi smrti vrši na račun vdove in nedoletnih dedičev (§ 56. o. r., odst. 4. in 6.).

4. Kadar se obrt nadaljuje na račun mase med konkurzno obravnavo (§ 56. o. r., odstavek 5. in 6.).

5. V slučaju § 55. o. r., zadnji odstavek. O stvarnih (realnih) obrtih glej razglasni patent za obrtni red, člen VII.

— 113 —

likoršno je določeno v dotičnem odloku političnega deželnega oblastva.

Tako določilo sme izdati politično deželno oblastvo samo na predlog občinskega zastopstva potem, ko je vprašalo za mnenje trgovsko in obrtno zbornico in prizadeto zadruho. Razun tega je upoštevati pri tem vedno tudi javne razmere.

Za nadrobno prodajanje najpotrebnejših stvari vsakdanjega življenja se smejo določiti najvišji tarifi le pri izvanrednih prilikah, n. pr. ob času vojske, vstaje itd. Na ta način naj bi se preprečilo, da ne bi dotični prodajalci preveč izkoriščali stiske, v kateri se ob takem času nahaja občinstvo. (Min. ukaz. 28. oktobra 1884, št. 18.111.)

Za obrte dimnikarjev, trebilcev smradotokov, konjedercev, prevoznikov in onih, ki na javnih mestih ponujajo svojo službo, se zahteva po § 15. o. r. koncesija. Razun tega so le-ti obrti po § 54. o. r. podvrženi obrtnopolicijski ureditvi. Ako ne obstoje v dotični občini maksimalni tarifi, mora prosilec za koncesijo obenem s prošnjo predložiti tarif, po katerem bode izvrševal obrt in le-ta tarif more obrtno oblastvo odobriti ali pa odkloniti. Ako pa je deželno oblastvo vsled posebnih razmer vpeljalo enak tarif za vse obrtnike enake vrste v isti občini, tedaj se je vsem tem obrtnikom ravnati po teh tarifih. S tako vpeljavo pridejo ob moč vsi poprej odobreni tarifi za toliko časa, za kolikor časa je vpeljan novi maksimalni tarif. (Min. ukaz 22. okt. 1884, št. 18.111.)

Najvišji tarifi veljajo samo v občini, v kateri so bili vpeljeni. Zato nimajo nobene veljave takrat, kadar imenovani obrtniki izvršujejo kako opravilo izven občine stajališča obrta.

Glede zadnjega odstavka § 51. o. r. bi bilo pripomniti, da obstoji v nekaterih občinah, zlasti na Južnem Tirolskem, navada, da se daje mesarstvo in pekarstvo v zakup za določeno obdobje, določen čas in proti določenemu tarifu. V takem slučaju sme izvrševati dotični obrt samo zakupnik, kar pa mora storiti v zadostnem obsegu.

§ 52.

Poočitovanje cene.

Za prodajo na drobno blaga, ki spada med najpotrebnejše stvari vsakdanjega življenja in pa za gostilničarstvo in krčmarstvo, dalje za prevoznništvo in za obrt strežnikov, na določenem mestu stoječih, naj obrtno oblastvo ukaže, naj se poočitijo cene po količini in kakovosti.

Za obrte, naštete v tem paragrafu, naj obrtno oblastvo ukaže, da naj bodo cene za dotično blago, oziroma plačila za izvršitev dotič-

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernova ulica 9

prporočata svojo največjo zalogo
izgotovljenih oblek za gospode,
dečke in otroke.

Novosti v konfekciji za dame.

Sladni čaj-zajtrk!

Kri! 50% prihranka in okusen zajtrk, južina! dose-
žejo oni, ki namesto kave, čaja, kakao, sladne kave, pijejo
sladni čaj. Ako se ga uporablja pri dojenčkih namesto
moke za otroke, so otroške bolezni manj nevarne. — Je za po-
lovico cenejši. Dr. pl. Trnkóczyjev sladni čaj ima ime Sladin in
Moči! je vedno bolj priljubljen. Povsod 1/4 kg zavoj 60 vin.
Tudi pri trgovcih. Po pošti pošlje najmanj 5 zavojev
lekarnar Trnkóczy v Ljubljani. Ta lekarnar je svojih osem
otrok zredil s sladnim čajem. Glavne zaloge na Dunaju: le-
karnar Trnkóczy: Schönbrunnerstrasse št. 109.
Zdravje! Josefstädterstrasse št. 25, Radetzkyplatz št. 4.
V Gradcu: Sackstrasse št. 4.

Prporočljiv zlasti za one, ki se čutijo bolne, slabe.
Za resničnost tega naznanila jamči 6 tukaj navedenih trdk
Trnkóczyjevih, istotako ugodne soube zaupanja vrednih oseb.

Putniki v Ameriko
Najbolje, ker po ceni in
samoizvojnem potovanju naj se obrnejo
na
Simona Hmeteksa
v Ljubljani Kolodvorske ulice 28.
Kotizoradu Pojasnila daje se brezplačno.

FR. P. ZAJEC, Ljubljana
Stari trg št. 9.

Izprašani optik.

Zalagatelj c. in kr. armade, c. in kr. vojne
mornarice, c. kr. domobranec itd.

Največji optični zavod.

Prvi specialista za
očala in
ščipalnice,
narejene
strogo
natan-
čno po
naročilu
in zdravni-
ških pred-
pisih. —
Nadalje
prporo-
čam svo-
jo veliko
izbiro
strokov-
njaško
pravilno
izdelanih
toplomerov, zrako-
merov, daljnogledov vseh vrst, kakor Zeiss, Busch,
Goerz itd. Vsa popravila izvršujem v svoji lastni
po najnovejšem sistemu z električnim obratom urejeni delav-
nici in je ogled iste mojim cen. odjemalcem vsak čas dovoljen.
Bogata zaloga najboljših ur, zlatnine in srebrnine. Zahtevajte cenik.

Lekarna „Pri kroni“ Mr. Ph. A. Bohinc
Ljubljana, Rimska cesta št. 24.

Prporočajo se sledeča zdravila:
Balzam proti želodčnim bolečinam, steklenica 20 v.
Kaplje za želodec, izvrstno, krepljivo in slast do
jedi pospešujoče sredstvo, steklenica 40 v.
Kaplje zoper želodčni krč, steklenica 50 v.
Posipalni prašek, proti ognjivanju otrok in proti po-
tenju nog, škatlica 50 v.
Ribje olje, steklenica 1 krono in 2 kroni.
Salicilni koloidi, za odstranitev kurjih oces in trde
kože, steklenica 70 v.
„Sladin“ za otroke, škatla 60 v.
Tinktura za želodec, odvajalno in želodec krepljivo
sredstvo, steklenica 20 v.
Trpotčev sok, izvrsten pripomoček proti kašlju, ste-
klenica 1 krono.
Železnato vino, steklenica 2 kroni 60 v in 4 krono 80 v.

Zdravniško prporočeno zdravilno sredstvo:

BIOGLOBIN

Kri tvoreča pijača izvrstnega okusa.
Odlično krepljivo sredstvo za mlade in stare.
V steklenicah po K 3:50 in K 2:— v vsaki
lekarni. — Glavna zaloga za Kranjsko:

Mr. R. Sušnik
lekarna „Pri zlatem jelenu“
Ljubljana, Marijin trg.

Edina in najkrajša linija v Ameriko!

Samo 5 dni!

iz Hawre v

New-York

francoska prek-

morska družba.

Veljavne vozne liste (šifkarte) za francosko linijo iz
Hawre v New-York in listke za povratek iz Amerike
v staro domovino, po najnižji ceni

in brezplačno po-
jasnila daje samo
potovalna pisarna v Ljubljani, Dunajska cesta št. 18
v hiši „Kmetске posojilnice“.

ED. ŠMARD

Največja in najstarejša
tovarna lončenih peči in
raznih lončenih izdelkov
Avđust Drelse, Ljubljana
— Mnogokrat odlikovana. —

Prporočajo se slavnemu
občinstvu in prečastiti du-
hovščini v naročila na
štedilna ognjišča
in peči

preproste in najfineše, iz-
vršene v poljubnih moder-
nih barvah in vzorcih naj-
bolj strokovnjaški, solidno
in trpežno po najnižjih ce-
nah. Župniščem, samosta-
nom in šolam dovoljujem
znamen popust. Ilustrirani
ceniki so na razpolago.

IVAN JAX in SIN v Ljubljani,
Dunajska cesta 17

prporočajo svojo bogato zalogo raznovrstnih

voznih koles in
šivalnih strojev

= za rodbino in obrt. =

Najboljša, najsigurnejša prilika za štedenie!

Ljudska Posojilnica

registrovana zadruđa z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6

prtiličje, v lastni hiši, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge in vloge v
tekočem računu, za katere jamčijo
ne samo njeni zadružniki, temveč tudi

cela dežela Kranjska

in jih obrestuje po

4³/₄ %

brez kakega odbitka, tako da sprejme vlož-
nik od vsakih vloženih 100 kron čistih
obresti 4-75 kron na leto. Stanje vlog je
bilo koncem marca 1913 čez 22 milijonov
kron. Za nalaganje po pošti so poštnohra-
nilnične položnice brezplačno na razpolago.

Načelstvo.

— 114 —

nega dela razvidne občinstvu, v katerega varstvo so te določbe
izdane.

§ 53.

Dolžnost obratovanja pri nekih obrtih.

Peki, mesarji, dimnikarji, obrtniki, kanaltreboi in prevozniki
ljudi ne smejo enkrat začetega dela ustaviti, kadar se jim zdi, tem-
več morajo, če nameravajo prestat z delom, to štiri tedne naprej
oznaniti obrtnemu oblastvu.

Ta določba ima tudi namen varovati občinstvo škode, ki bi mu
lahko nastala, ako bi se delovanje katerega imenovanih obrtov na-
enkrat ustavilo.

Po § 133. o. r., črka b), zadene kazen 20 do 800 K tiste v § 53. o. r.
navedene obrtnike, ki ustavijo delo brez prijave, ali ako ustavitev
dela sicer prijavijo, pa na zahtevo oblastva nočejo nadaljevati obrto-
vanja med časom, ki jim je odločen za odpoved.

§ 54.

Uredba posameznih obrtov.

Ukazoma se določi, kako morajo imetniki starinarških in za-
stavljajniških obrtov za posredovanje služb in mest pisati
svoje knjige in kateremu policijskemu nadzorstvu o obsegu in na-
činu svojega obratovanja se morajo podvreči.

Obrti za prevažanje ljudi in opravljanje služb na določenem
mestu, kakor tudi obrti dimnikarjev, trebilcev kanalov, konjeder-
cev, potem gostilničarski in krčmarski obrti, obrti za posredovanje
služb in mest, in podjetja za pokopavanje mrličev so podvržena
obratno-policijski ureditvi, ki se more izvršiti glede na posamezno
obratno kategorijo, kakor tudi z ozirom na posamezne obrate.

Meja prodajalnih pravic med lekarničarji in drogistji (materia-
listi) se uredi ukazoma po zaslišanju trgovinskih in obrtnih zbornic
in prizadetih zadrug.

Tozadevne določbe glej pri § 15.

§ 55.

Namestnik (poslovodja) ali zakupnik.

Vsak obrtnik sme svoj obrt izvrševati tudi po namestniku (po-
slovodji) ali ga dati v zakup. Ni pa dopuščeno, da bi se dajal obrt
v podzakup.

Namestnik (poslovodja) ali zakupnik mora vselej, kakor imet-
nik obrta sam, imeti lastnosti, potrebne za samostojno izvrševanje

— 115 —

dotičnega obrta. Zatorej mora pri svobodnih in rokodelskih obrtih
imetnik obrta namestnika (poslovodjo) ali zakupnika naznaniti
obratnemu oblastvu, in pri koncesijoniranih obrtih mora imetnik
obrti dobiti odobrenje obrtnega oblastva.

Glede gostilničarskih in krčmarskih obrtov veljajo v § 19. in
glede kot obrt izvrševanega posredovanja služb in mest v § 21. d)
obsežena določila.

Določila tega paragrafa veljajo tudi za lastnika realnega obrta,
ki nima sam zakonite sposobnosti za izvrševanje obrta ter ga hoče
izvrševati po namestniku (poslovodji) ali zakupniku.

Obrtnikov namestnik (poslovodja) je tista oseba, katera v obrt-
nikovem imenu in na svojo odgovornost izvršuje opravila, ki so
potrebna pri posameznem obrtu, zakupnik pa vrši obrt na svoj ra-
čun. Zakupniku ni dovoljeno, da bi dal obrt dalje v zakup drugi
osebi (podzakup).

Namestnik (poslovodja) ali zakupnik morata imeti vse tiste
lastnosti, katere zahteva zakon za dotični obrt. Pri rokodelskih ter
pri onih obrtih, ki so navedeni v §§ 23. o. r., odstavek 1., in 38., mora
torej namestnik, oziroma zakupnik, dokazati posebno usposoblje-
nost; pri koncesijoniranih se dalje zahteva, da je zanesljiv z ozirom
na dotični obrt (§ 23. o. r., odst. 1.); za namestnika, oziroma zakup-
nika kakega gostilničarskega obrta je med drugim tudi treba, da je
na dobrem glasu (§ 18. o. r.).

V slučajih, da se nastavi namestnik ali da se dá obrt v zakup,
se mora to vselej naznaniti obrtnemu oblastvu prve stopnje bodisi
pri svobodnih in rokodelskih, bodisi pri koncesijoniranih obrtih. Za
dotično vlogo je treba kolka 1 K.

Opustitev naznanitve je kaznjiva. V tem oziru obsega ukaz mi-
nistristva za notranje stvari z dne 3. oktobra 1889, št. 17.169, pogla-
vitno sledeče določbe:

1. Zaradi izvrševanja kakega gostilničarskega in krčmarskega
obrti po namestniku ali zakupniku, ne da bi to poprej odobrilo
obratno oblastvo, naj se kaznuje po § 19. o. r. lastnik obrta in namest-
nik v smislu VIII. poglavja obrtnega reda. Kazen zadene lastnika
praviloma po § 131. o. r., namestnika, oziroma zakupnika pa po § 132.
o. r., črka a). Ako bi se pa pri tem nameravalo premotiti oblastveno
nadzorstvo, kaznuje naj se lastnik zaradi zlorabe svoje obrtne pra-
vice po strožjih določbah § 133. obrtnega reda.

2. Pri svobodnih in rokodelskih obrtih ima lastnik obrta dolž-
nost, da naznani nastavljenega namestnika, oziroma zakupnika